

Gedragsregels en richtlijnen voor onderzoek (Concept)

OPMERKING: De hieronder staande gedragsregels zijn de voorlopige door de NVL opgestelde gedragsregels. Het is de bedoeling dat men deze kritisch doorleest en het commentaar hierover toestuurt aan het NVL secretariaat (rmanger@planet.nl). Tijdens de ALV op 31 maart 2007 is ruimte ingepland om over de gedragsregels te discussiëren. De discussiepunten en onduidelijkheden worden vervolgens in de gedragsregels verwerkt. Daarna zal een definitieve versie op de site van de NVL geplaatst worden. In deze tekst zijn reeds enkele opmerkingen verwerkt bij onderdelen waaraan nog gesleuteld moet worden of waar meer duidelijkheid over moet komen.

Libellen bestaan al minstens 200 miljoen jaar als deelnemers aan het globale ecosysteem, maar tegenwoordig wordt een groot aantal soorten ernstig bedreigd door menselijke activiteiten. De N.V.L. zet zich sterk in voor het behoud van deze belangrijke en prachtige insecten en erkent dat libellen bestaansrecht hebben onafhankelijk van menselijke eisen.

Libellen vallen niet onder de beschermde diersoorten zoals genoemd in de Flora en Faunawet (uitgezonderd de soorten uit tabel 3 (Ffwet) verderop in de gedragsregels. Deze beschermde libellensoorten mogen niet gevangen worden volgens artikel 9 van de Flora en Faunawet.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Voor een toelichting op de Flora- en Faunawet wordt verwezen naar de bijlage aan het einde van deze gedragsregels

De vereniging promoot de studie van libellen door leden van de vereniging op manieren die de invloed op hun gedrag en ecologie minimaliseren.

- Vernietiging van leefgebied en vervuiling zijn verreweg de belangrijkste oorzaken van schade aan libellen populaties. Alhoewel zelden een belangrijke oorzaak, kan onverantwoord verzamelen van libellen schadelijk zijn, vandaar deze gedragsregels.
- De grootste zorg is het voorkomen van aanzienlijke schade aan populaties, met name van zeldzame en kwetsbare soorten. Een balans moet echter gevonden worden tussen bescherming aan de ene kant en het aanmoedigen van studie en vergroting van kennis aan de andere kant. Bijvoorbeeld, als kinderen totaal niet toegestaan is om te verzamelen, zouden ze minder gauw zich bezig kunnen gaan houden met libellen en daarmee geen zorgen ontwikkelen om hun behoud; eveneens kunnen registratie activiteiten en wetenschappelijk onderzoek het nodig maken exemplaren te verzamelen.

Het standpunt van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie wordt uiteengezet in de volgende prin-

cipes en richtlijnen. In alle gevallen moet er zorg voor gedragen worden om geen populaties in gevaar te brengen.

Principe: Levende libellen mogen alleen gevangen gehouden worden met goede redenen.

OPMERKING 1: Is vangen om te determineren een goede reden om een libel te vangen?

OPMERKING 2: Wanneer is het nog wel aanvaardbaar om een libel te vangen om te determineren en wanneer niet?

Identificatie is niet altijd eenvoudig en behoeft soms nauwkeurige inspectie maar kan vaak toch bereikt worden door observatie, fotografie en door het verzamelen van larvenhuidjes, met name in een land als Nederland waar al veel bekend is over de libellenfauna en waar tevens goede veldgidsen bestaan.

Het gebruik van levende libellenlarven en –imago's kan verantwoord nodig zijn voor doelstellingen als:

- Voortplanting- en ander wetenschappelijk onderzoek.
- Demonstraties (bijvoorbeeld gedurende veldwerk of voor kortstondige voorlichting).
- Fotografie of filmen voor publicaties, films of tentoonstellingen.
- Introducties en verplaatsingen met bescherming als doelstelling.

Richtlijnen:

- 1.1 Het verzamelen van levend materiaal moet gebeuren onder supervisie van ervaren mensen. Vrijlaten moet altijd gebeuren op locaties waar de soort voorkomt (behalve in het geval van herintroducties met toestemming van het ministerie van LNV).
- 1.2 Het is mogelijk om met zorg imago's en larven te vangen om ze van dichtbij te bekijken en ongeschonden weer vrij te laten. Ze moeten zo snel mogelijk weer worden vrijgelaten op de plek waar ze gevangen zijn.

- 1.3 Bij lange termijn projecten, zoals het kweken van larven in gevangenschap, moeten larven en imago's worden vrijgelaten wanneer maar mogelijk, op de juiste locaties, in voldoende aantallen en in het juiste seizoen.

OPMERKING 3: Richtlijn 1.1: Wat verstaat men onder verzamelen? Ook vangen om te determineren?

OPMERKING 4: Richtlijn 1.1: Wat wordt verstaan onder supervisie? Wie bepaald of iemand kundig is?

Algemene richtlijnen voor Veldwerk

- Neem de van toepassing zijnde regels in acht: het fotograferen en verzamelen mag niet strijdig zijn met nationale wetgeving, internationale conventies of richtlijnen voor het behoud van soorten en leefomgevingen die van toepassing zijn op het gebied. Eveneens moeten lokale regels betreffende het fotograferen en vangen van libellensoorten in natuurgebieden en beschermde gebieden opgevolgd worden.
- Vang niet meer exemplaren dan strikt nodig.
- Zorg altijd voor toestemming van de landeigenaar of gebruiker als er op privé-bezit gewerkt wordt. En volg altijd de regel die er uitgevaardigd worden.
- Verstrek altijd alle details over de waargenomen soorten inclusief alle andere van belang zijnde informatie aan de beheerders wanneer er gewerkt wordt in natuurreservaten of andere gebieden met een behoudoelstelling.
- Wees er van bewust dat veldwerk schade aan de omgeving kan veroorzaken. Waterplanten die uit het water zijn gehaald voor studie moeten niet op de oever blijven liggen maar moeten weer teruggeplaatst worden in het water; de belangen van andere organismen (kwetsbare vegetatie, broedende vogels en zeldzame soorten in het algemeen) moeten zorgvuldig in ogenschouw worden genomen, evenals de belangen van andere gebruikers van het landelijk gebied.
- Betrach grote terughoudendheid bij het doorgeven of het openbaar maken van de locatie van zeldzame en kwetsbare soorten. Informeer in ieder geval wel de beheerder of terreineigenaar (zie punt vier van de algemene richtlijnen voor Veldwerk)

Verzamelen en doden van Libellen

- Het verzamelen en doden van libellenimago's en

–larven voor particuliere collecties of anderszins is voor de NVL niet aanvaardbaar.

- De NVL ziet in het verzamelen van libellenhuidjes geen bezwaren.
- Het vangen van libellen met deugdelijke middelen is aanvaardbaar voor nader onderzoek (bijv. biometrie en fotografie). Het gevangen dier dient daarna onbeschadigd te worden vrijgelaten op de plaats van de vangst.
- Het documenteren van waarnemingen door middel van fotografie (ook voor wetenschappelijke doeleinden) heeft de voorkeur en is volgens de NVL de enig ethisch verantwoorde manier voor het 'verzamelen' van libellen en wetenschappelijk materiaal. Maar de regels voor veldwerk zijn ook hierop van toepassing.

OPMERKING 5: Wat gaat de NVL doen als leden wél deze regels overtreden?

BIJLAGE

Doelstelling Flora en Faunawet:

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten.

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Tabel 3 (Flora en faunawet): soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AmvB

Libellen

bronslibel	Oxygastra curtisii
gaffellibel R	Ophiogomphus Cecilia
gevekte witsnuitlibel R	Leucorrhinia pectoralis
groene glazenmaker R	Aeshna viridis
noordse winterjuffer R	Sympetma paedisca
oostelijke witsnuitlibel R	Leucorrhinia albifrons
rivierrombout R	Stylurus flavipes
sierlijke witsnuitlibel R	Leucorrhinia caudalis

R = Rode lijst 2004

Toelichting tabel:

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalifi-

ceren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in deze tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het

kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.

- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
- Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

Het NVL Bestuur, 2007

JNM stelt zich voor!!!

De Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM) is een landelijke vereniging voor jongeren tussen de 12 en 25 jaar die actief in en met de natuur bezig zijn. De leden van de JNM organiseren zelf het hele jaar door kampen, excursies en andere activiteiten in de mooiste natuurgebieden van Nederland.

Er zijn twee dingen die de JNM als natuurvereniging voor jongeren erg speciaal maken. Het eerste is dat we alles zelf doen. Van het dagelijks bestuur tot de kampcommissies, alles wordt door de leden gedaan. Dat is op zich niet zo speciaal, ware het niet dat leden maximaal 25 jaar oud mogen zijn en dus de hele vereniging in feite wordt gerund door jongeren die veelal al vanaf hun 16e bestuurlijk actief worden. Geen volwassenen dus op JNM-activiteiten

Ten tweede is er de ledenbinding. Hoe vaker iemand deelneemt aan JNM-activiteiten, hoe meer mensen diegene leert kennen. En met het huidige ledenaantal van tegen de 350 leden, betekent dat een hoop bekende gezichten op elke activiteit. Voor veel leden is de JNM dan ook een deel van het leven geworden, met als voornaamste uiting een gezellige vriendschap met gedeelde interesses.

Naast vogels, strand en zoogdieren neemt de insectenwereld een prominente rol in binnen de JNM. De insectenwerkgroep van de JNM houdt zich bezig met het zoeken en vooral vinden van insecten. In de insectenwerkgroep (IWG) zijn alle insectenkenners van de JNM verenigd wat voor een hoop kennisverdeling en -overdracht zorgt op de vele activiteiten die de IWG organiseert, maar ook op andere JNM-

activiteiten waar IWG-leden aanwezig zijn. IWG'ers houden zich op dit moment vooral bezig met libellen, dagvlinders, sprinkhanen, nachtvlinders en lieveheersbeestjes, maar ook veel andere insectengroepen worden bekeken.

Foto: JNM archief

Komend jaar zal de JNM verschillende kampen organiseren. Kijk daarvoor op de website van de JNM (www.jnm.nl)

Hemelvaartskamp Bargerveen Donderdag 17 t/m Zondag 20 Mei. Info + Opgave: Martje Erkelens mn.erkelens@mac.com 06-52004457 Standplaats: Bargerveen bij Emmen

Pinksterkamp Kennermerduinen Vrijdag 25 t/m Maandag 28 Mei Info + Opgave: Emma van der Zanden emma_vd_z@hotmail.com 06-44620783 Standplaats: omgeving Santpoort